

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/55/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718206281
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8718206281.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Daniely Babinovej, v právnej veci starostlivosti o maloletého A. D. L., narodeného XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, syna rodičov: matka R.. E. R., narodená XX.XX.XXXX, bytom V. K., L. XXX, právne zastúpená JUDr. Marcelom Mašanom, advokátom, Hviezdoslavova 2, Poprad a otec I. L., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom V. K., L. XXX, právne zastúpený JUDr. Viktorom Novýsedlákom, advokátom, so sídlom L. Svobodu 2674/1, 058 01 Poprad, za účasti Okresnej prokuratúry Poprad, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 14P/304/2018-221 zo dňa 23.03.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

I. Obsah napadnutého uznesenia

1. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením zaviazal otca prispievať na výživu mal. A. sumou 200,- eur mesačne, ktorú je otec povinný platiť do rúk matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc vykonateľnosťou uznesenia.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 367 ods. 1 až 3 Civilného mimosporového poriadku.

3. Rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 14P/304/2018-65 zo dňa 28.11.2019 bol mal. A. okrem iného zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 400,- eur mesačne. Nedoplatok na výživnom bol vyčíslený za obdobie od 13.12.2018 do 30.11.2019 na sumu 4.632,25 eur. Uvedený rozsudok bol uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 24CoP/71/2020-132 zo dňa 15.12.2020 zrušený vo výroku o určení výživného, nedoplatku na výživnom a vo výroku o trovách konania. V rozsahu zrušenia bola zároveň vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Z obsahu spisu súd zistil, že otec už v minulosti bol trestným rozkazom Okresného súdu Y. č. k. 5T/55/2018-150 zo dňa 17.05.2018 uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 psím. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere jedného roka, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Zároveň, otcovi bola uložená povinnosť zaplatiť v skúšobnej dobe dlh na výživnom vo výške 8.599,05 eur. Následne bol výzvou súdu zo dňa 04.01.2021 vyzvaný na doloženie dokladov o uhradení dlžného výživného ešte vo výške 3.600,90 eur.

5. Na základe pokynov odvolacieho súdu, súd prvej inštancie po vrátení veci konal, doplnil dokazovanie, avšak na pojednávaní zo dňa 23.03.2021 vyvstala potreba doplniť dokazovanie, a to najmä výsluchom otca, ktorý by mal objasniť veľký rozdiel medzi príjmami v roku 2018 až 2019, a príjmu od júna 2020.

6. V danom štádiu konania súd dospel k záveru, že výživné zo strany otca pre dieťa musí byť dočasne upravené. Vzal pritom v úvahu samotné vyjadrenie otca, že za primerané výživné považuje sumu 200,- eur mesačne (viď č. I. 133 spisu). Je plne v záujme mal. dieťaťa, aby do doby, keď bude vo veci výživného rozhodnuté vo veci samej, boli adekvátne zabezpečené potreby mal. dieťaťa. Z toho dôvodu súd neodkladným opatrením rozhodol o povinnosti otca prispievať na výživu mal. dieťaťa v sume, ktorá nateraz zohľadňuje možnosti a schopnosti otca. Relevanciu malo aj zistenie, že do júna 2020 sa príjem otca pohyboval od 1.288,- eur do 3.581,- eur, čo konštatoval právny zástupca otca na pojednávaní konanom dňa 23.3.2021 (viď č. I. 214 spisu).

II. Obsah odvolania otca

7. Proti uzneseniu podal odvolanie otec, namietajúc, že dlhodobo sa zdržiava v zahraničí, vo L. P.. Kvôli Covidu a zlej hospodárskej situácii má otec len veľmi obmedzené možnosti nájsť si prácu. V súčasnosti je jeho príjem tvorený len krátkodobými brigádami pri sťahovaní nábytku, za obdobie od októbra 2020 do februára 2021 predstavuje v priemere 391,40 eur. Výdavky otca za bývanie činia 400,- GBP mesačne, preto v tomto období nie je v jeho možnostiach platiť výživné vo výške 200,- eur, ale len 50,- eur. Okrem toho, určené výživné nie je v žiadnom prípade zodpovedajúce reálnym potrebám dieťaťa. Matka sumarizuje výdavky na sumu 751,42 eur, otec ich však považuje za nereálne, podľa neho sú v nich započítané náklady na bývanie, dovolenku, splátku úveru a podobne. Za primerané výdavky na 3-ročného syna považuje otec sumu 100,- eur mesačne. K príjmom matky otec uviedol, že je nereálne, aby matka mala príjem zo stratovej firmy, preto musí aj iné príjmy, ktoré nechce súdu zdokladovať. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť tak, že súd zaviazal otca prispievať na výživu maloletého sumou 50,- eur mesačne.

8. Matka považuje tvrdenia otca za vyslovene účelové. V súvislosti s Brexitom nebol zaznamenaný v Británii zásadný pokles ekonomiky, pracovný trh riadne funguje. Matka má teda za to, že v súčasnosti otec nemá záujem nájsť si prácu a plniť si vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu. Ďalej uviedla, že potreby maloletého a zárobkové možnosti matky nemajú nič spoločné s tým, že predmetom je predbežné výživné zo strany otca. Navrhla odvolanie otca zamietnuť ako nedôvodné.

III. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je vecne správne.

10. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

11. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

12. Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

13. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

14. Vyživovacia povinnosť je jednou z ťažiskových povinností rodiča, sledujúca predovšetkým zabezpečenie riadneho uspokojovania základných životných potrieb dieťaťa. Ak si rodič túto povinnosť dobrovoľne neplní, v ojedinelých prípadoch môže svojim konaním ohroziť dokonca až život či zdravie dieťaťa, v každom prípade však dochádza k porušeniu práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodiča. Zákonodarca si bol vedomý tejto skutočnosti, preto okrem predpisov rodinného práva postihuje neprispievajúceho rodiča aj trestnoprávnou zodpovednosťou (§ 207 Trestného zákona). Z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že tomu tak bolo aj v tomto prípade, keďže otec bol trestným rozkazom Okresného súdu Poprad č. k. 5T/55/2018-150 zo dňa 17.05.2018 uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 psím. b) Trestného zákona voči jeho ďalšej dcére, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere jedného roka, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov.

15. Je zároveň zrejmé, že na Okresnom súde Poprad prebieha konanie vo veci samej o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. A.ovi. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 28.11.2019, ktorým súd, okrem iného, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 400,- eur. V dôsledku otcom podaného odvolania bol rozsudok súdu vo výrokoch o výživnom zrušený a vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Týmto procesným postupom však odpadol vykonateľný exekučný titul a pomery v rodine naďalej ostali bez autoritatívnej úpravy vyživovacej povinnosti otca.

16. Zvrat v tejto situácii prinieslo práve napadnuté uznesenie, ktorým súd dočasne upravil vyživovaciu povinnosť otca a túto ustálil na sumu 200,- eur mesačne. Súd sledoval adekvátne zabezpečenie potrieb dieťaťa, pričom zároveň vzal do úvahy vyjadrenia otca, ktorý sám považoval určenú sumu ako primeranú. Podľa konštatácie právneho zástupcu otca, prednesenej na pojednávaní konanom dňa 23.03.2021, do júna 2020 dosahoval otec príjem od 1.288,- eur do 3.581,- eur. Aritmetický priemer uvedených hraníc týchto príjmov pritom predstavuje sumu 2.434,50 eur.

17. V odvolacom konaní otec argumentuje vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia brexitom, ktorý mal mať svoje negatívne následky aj na pracovný trh a možnosti otca dosahovať príjem. Otec sa však aj naďalej zdržiava v Británii, pričom v súvislosti s brexitom neuviedol, ako konkrétne tento ovplyvnil jeho život. Otázkou, prečo otec po 13 rokoch zarába vo Veľkej Británii 500,- eur mesačne, napokon nevedel zodpovedať ani jeho právny zástupca na pojednávaní konanom dňa 23.03.2021. Žiadalo sa však aspoň osvedčiť, že otec v súčasnosti preukázateľne a objektívne, bez vlastného zavinenia, stratil príjem a nedokáže sa zamestnať. Naproti tomu, otec uvádza súdu, že si privyrába len brigádnickými činnosťami, čím zrejme nevyužíva plnohodnotne svoj pracovný potenciál ani pracovný čas. Bez osvedčenia príčinnej súvislosti brexitu s poklesom príjmu otca, odvolací súd zohľadňuje potencialitu otca dosahovať príjem, pričom túto kvantifikuje na základe jeho predchádzajúcich pracovných skúseností.

18. Odhliadnuc od skutočného súčasného príjmu otca, ktorý doposiaľ nebol riadne preukázaný, odvolací súd vzal do úvahy aj existujúce výdavky otca. Podľa jeho vlastných vyjadrení, za bývanie platí mesačne 400,- libier, čo v prepočte činí 463,- eur, ostatné výdavky má otec prirodzene na stravu, oblečenie, obuv, hygienické potreby a pod.. Odvolací súd samozrejme rozumie tomu, že otec potrebuje zabezpečiť svoje základné životné potreby, pripomína však zároveň, že tento záujem je aj na strane mal. dieťaťa. Priemerné výdavky otca možno bez problémov odhadom vyčíslieť na sumu zhruba 900,- eur, a tieto zrejme uhrádza otec aj v súčasnosti, bez ohľadu na to, že súdu deklaroval príjem v priemere 391,40 eur.

19. Potreby dieťaťa v konaní náležite zistené neboli, v konečnom dôsledku aj to bol jeden z dôvodov zrušenia rozsudku súdu. Každopádne, suma 200,- eur mesačne zrejme bude spotrebovaná na sledovaný účel, ak vezmeme do úvahy, že dieťa sa prirodzene fyzicky vyvíja, kladie dôraz na stravné, častú obmenu ošatenia a obuvi či hygienické potreby. Čo však netreba opomínať, dieťa je členom

domácnosti matky, spoločne sa preto podieľa na úhrade nákladov spojených s bývaním a chodom domácnosti. Podľa správy opatrovníka, mal. A. mal od októbra 2019 nastúpiť do jasli, kde by matka mala hrať celkovo 45,- eur.

20. V nadväznosti na vyššie uvedené, tak ako sa otec usiluje o uspokojenie vlastných potrieb, presahujúcich jeho príjem, je nevyhnutné, aby tak činil aj v prospech mal. dieťaťa, ktoré je svojou výživou odkázané na rodičov. Ak otec podľa tvrdení matky na výživu maloletého neprispieva, nemožno tento fakt prehliadať a jednostranne zaťažiť matku úhradou nákladov mal. dieťaťa, osobitne za situácie, ak matka bola objektívne vylúčená z pracovnej činnosti, naopak, otec dosahoval dostatočný príjem v zahraničí.

21. Odvolací súd rešpektuje povahu rozhodnutia o neodkladnom opatrení, preto nemá v tomto štádiu konania úmysel meritórne vec rozhodnúť. Vychádzajúc len z osvedčených skutočností, osobnú starostlivosť zabezpečuje maloletému matka, ktorá ešte v čase podania návrhu bola na rodičovskej dovolenke s minimálnym príjmom. Otec donedávna dosahoval príjem zhruba 2.500,- eur, od polovice roka 2020 však deklaruje podstatné zníženie príjmu, argumentujúc pritom brexitom, bez preukázania, resp. aspoň osvedčenia kauzálneho nexu. Keďže však vo veci je prvoradá záujem mal. dieťaťa a jeho riadne uspokojovanie základných životných potrieb, pre potreby zmeny napadnutého uznesenia nepostačujú len všeobecné tvrdenia otca.

22. Ak otec riadne neosvedčil svoje tvrdenia o znížení príjmu, vychádzal odvolací súd z obsahu predloženého súdneho spisu. Otec aj podľa vlastných tvrdení disponoval dostatočným príjmom, presahujúcim v jednotlivých mesiacoch aj sumu 3.000,- eur, pričom zároveň sa sám vyjadril, že suma 200,- eur ako výživné pre mal. A. a je primeraná.

23. Zhrnúc teda uvedené, odvolací súd považoval napadnuté uznesenie za vecne správne a toto preto potvrdil postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

24. Bez postrehu však neostalo nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Ust. § 367 CMP nemá priamy súvis s nariadením povinnosti platiť výživné, každopádne však táto skutočnosť nemala vplyv na vecnú správnosť napadnutého uznesenia. Samozrejme, ust. § 366 CMP, aplikovateľné vzhľadom na predmet konania, je viazané na nevyhnutnú mieru, ktorej celkom nemusí zodpovedať suma 200,- eur mesačne. Do popredia však vystupujú špecifiká konkrétneho prípadu, predovšetkým štádiom konania a vykonaného dokazovania. V konaní mal súd zistený minulý príjem otca aj jeho vlastné vyjadrenia k výške vyživovacej povinnosti, ktoré v napadnutom uznesení boli zohľadnené.

25. Odvolací súd dáva účastníkom konania do pozornosti, že neodkladné opatrenie nie je rozhodnutím vo veci samej, preto možno rozumne predpokladať, že súd sa v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, môže odchyliť od nateraz prijatého záveru odvolacieho súdu. Doplnené dokazovanie totižto smie byť základom pre zvýšenie, resp. zníženie výživného, v každom prípade sa však zmena výšky výživného odzrkadlí vo výroku o dlžnom výživnom.

26. O trovách konania o nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie vo veci samej končí, v súlade s ust. § 58 CMP.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).